

Elazığ'da Skabies ve Pedikülozis'in Durumu

THE EPIDEMIOLOGY OF SCABIES AND PEDICULOSIS IN ELAZIĞ

Yard.Doç.Dr.ibrahim KÖKÇAM, Dr.Nevzat AKYAR, Dr.Yunus SARAL

F.Ü. Tıp Fakültesi Dermatoloji ABD, ELAZIĞ

ÖZET

Skabies ve pedikülozis'in Elazığ'da son altı yıllık seyirini belirlemek için yaptığımız bu çalışmada Tıp Fakültesi Dermatoloji ve Cüzzam Hastanesi poliklinik kayıtları taranmıştır. Muayene edilmiş olan toplam 67.949 hasta arasında 1679 (%2.47) skabies, 44 (%0.064) pedikülozis saptanmıştır. Skabies sıklığında kış aylarında artış gözlenmişken, pedikülozis'li hasta sayısı az olduğundan aylar arasında fark saptanmamıştır. Son 3 yılda skabiesli hasta sayısında belirgin bir artış gözlenmiştir. Bu çalışmada skabiesli ve pedikülozisli olguların cinsiyete, mevsimlere ve yıllara göre dağılımı incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Skabies, Pedikülozis

T Klln Dermatoloji 1993, 3:78-80

Skabies; sarcoptes scabiei var. Hominis'in neden olduğu bir enfestasyondur. Hastalığa her iki cinsten ve her yaşta rastlanabilir. Yakın temasla bulaştığından, aile içinde, yurtlarda, kreşlerde ve askeri kışlalarda kolayca salgınlar yapabilmektedir (1,2,3).

Sonbahar ve kış mevsimlerinde sıklığının arttığını bildiren çalışmalar vardır (4). 1950'li yıllarda çok sık rastlanmazken (5), 1964'de dünyanın pek çok yerinden epidemiler rapor edilmiştir (6). Yurdumuzda da 1970 ye 1972'de iki değişik bölgede skabies epidemileri bildirilmiştir (7,8).

Geliş Tarihi: 27.4.1993

Kabul Tarihi: 12.7.1993

Yazışma Adresi: Yard.Doç.Dr.ibrahim KÖKÇAM
F.Ü. Tıp Fakültesi,
Dermatoloji ABD, ELAZIĞ

SUMMARY

The epidemiology of scabies and pediculosis during 6 years in Elazığ has been studied. The retrospective data was obtained from Dermatology Department of Işık Hospital and Leprosy Hospital of Elazığ. 67949 patients were examined in two outpatient clinics. It (2.49%) of whom were scabies and 44 (0.064%) were pediculosis. The incidence of the scabies has increased during winters. However the seasonal distribution of scabies has increased during winters. However the seasonal distribution of pediculosis was not significant statistically because of insufficient number of the patients with pediculosis. The number of the patient with scabies were increased during the last three years.

School and Leprosy Hospital of Elazığ. 67949 patients were examined in two outpatient clinics. It (2.49%) of whom were scabies and 44 (0.064%) were pediculosis. The incidence of the scabies has increased during winters. However the seasonal distribution of scabies has increased during winters. However the seasonal distribution of pediculosis was not significant statistically because of insufficient number of the patients with pediculosis. The number of the patient with scabies were increased during the last three years.

In this study, the sex, years and seasonal factors were investigated in the cases of scabies and pediculosis. Incidence.

Key Words: Scabies, Pediculosis

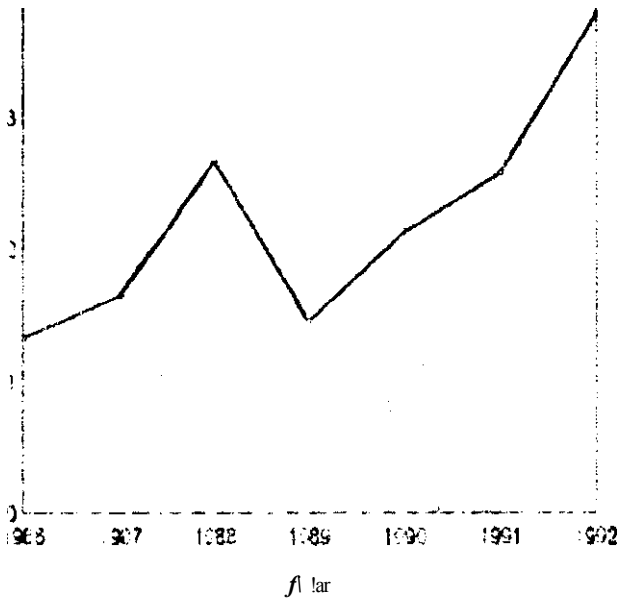
Turk J Dermatol 1993, 3:78-80

Pedikülozis, skabiesden sonra yine sık rastlanılan bir parazit enfestasyonu olup, üç tipi vardır. Baş bitlenmesi (pediculosis capitis), vücut bitlenmesi (pediculosis corporis) ve kasık bitlenmesi (pediculosis pubis).

Skabiesde olduğu gibi yine yakın temasla bulaş; bu hastalıklardan pedikülozis kapitis (P. capitis)'e ok öncesi ve okul dönemi çocuklarda sık rastlanılır. Yaş ilerledikçe sıklığı azalır. Pedikülozis corporis (P. corporis) ise daha çok yetişkinlerde görülür. Hastalığın yayılmasında kötü hijyen, nüfus yoğunluğu ve tabii felaketler önemli faktörlerdir.

P. kapitis ve corporis, bir kişiden diğerine direkt temasla bulaşabileceği gibi dolaylı olarak şapka, baş tütüsü, tarak, yastık ve giysilerle de bulaşabilir. Pedikülozis pubis (P. pubis) ise cinsel aktivitenin arttığı yetişkinlerde görülür, bulaşmasında cinsel temas en önemli faktördür (1,2,3).

(X) Scabies Hastalığının Görülme Sıklığı

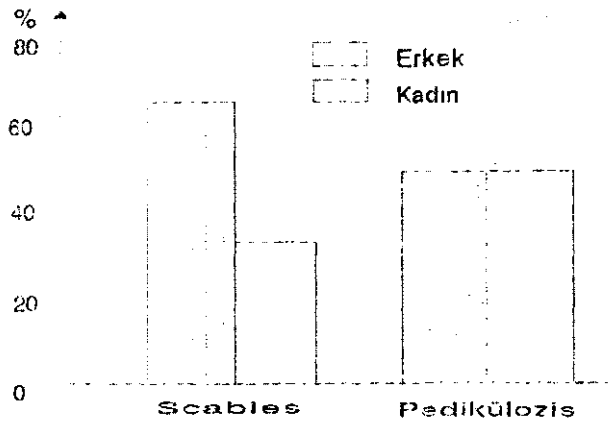
Şekil 1. Skabies hastalarının yıllara göre oranları

Bu çalışmada adı geçen iki parazit enfestasyonunun Elazığ'daki son altı yıllık durumunu belirlemeyi amaçladık.

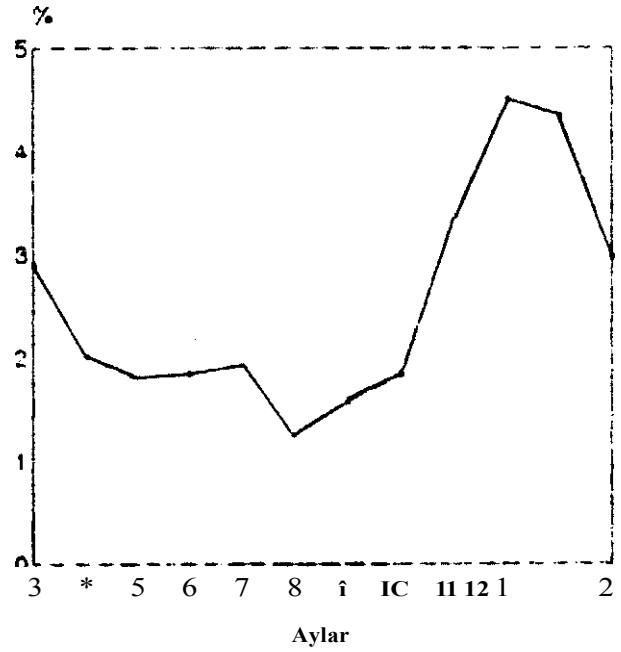
YÖNTEM VE GEREÇLER

Çalışmadaki veriler Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi Dermatoloji ve Cüzzam Hastanesi poliklinik kayıtları incelenerek elde edilmiştir. Çalışmada skabies ve pedikülozis tanısı konulan hastalar saptanmıştır. Fakültemizin Dermatoloji polikliniği KaSım-lü6"da hizmete başladığından her iki polikliniğin Kafim 1986, Ocak 1993 yılları arası kayıtları taranmıştır, tanıda klinik muayene esas alınmıştır.

Toplam hasta sayısı, skabies ve pedikülozis'li hasta sayısı ve pedikülozisin tipi, bunların cinsiyetlere, ay ve yıllara göre dağılımı tesbit edilmiştir. Her ay ve yıl

Şekil 3. Skabies Ve Pediküloziste Hastaların Cinsiyete Göre Dağılımı

Şekil 2. Skabies hastalarının mevsimlere (aylara) göre dağılımı

İçin hastalık yüzdeleri, aynı zaman dilimlerinde muayene olan toplam hasta sayısına, skabiesli ve pedikülozis'li hastaların sayısı oranlanarak bulunmuştur.

BULGULAR

Her iki poliklinikte 1 Kasım 1986-1 Ocak 1993 yılları arasında toplam 67.949 hasta muayene edilmiş, bunlardan 1679'una skabies, 44 olguya da pedikülozis tanısı konulmuştur. Başvuran tüm hastalar arasında skabies sıklığı %2.47, pedikülozis sıklığı ise %0.064 bulunmuştur.

Skabiesde en yüksek rakam 1992'de gözlenmişken (%3.78), en düşük oran 1989'da saptanmıştır (%1.45) (Şekil 1). Aylara göre sıklığı incelendiğinde; Aralık ayında en yüksek (%4.50), Ağustos ayında en düşük (%1.24) oranlar elde edilmiştir (Şekil 2). Genel olarak aylar arasındaki farklar az olsa da, kış aylarındaki artış farke#ebiecek düzeydedir (Şekil 2).

Skabiesli hastaların %64'ü erkek, %36'sı kadındır (Şekil 3). Taramada 44 pedikülozis olgusu saptanmış olup, bunların 22'si (%50) erkek, 22'si (%50) kadındır. Olguların 37 (%0.054) tanesi p. kapltis, 4 (%0.005) tanesi p. korporis, 3 (%0.004) tanesi p. publis'dir. Pedikülozis hastaların oranı %0.064'dür. Pedikülozis enfestasyonunda, hasta sayısı çok düşük olduğundan aylar ve yıllar arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Pedikülozis, 1991 yılında en yüksek oranda (%0.10), 1988 yılında ise en düşük oranda (%0.03) görülmüştür.

Pedikülozis'li hasta sayısı az olup, kadınlarda ve erkeklerde görülme sıklığı açısından anlamlı farklılık yoktu. P. publis sadece kadınlarda, p. korporis sadece erkeklerde tesbit edildi.

TARTIŞMA

Skabies kolay bulaşan bir hastalık olup, tüm dünyada önemini koruyan bir dermatozdur. Skabies'in prevalansı değişik ülkelerde, sosyoekonomik durumla da ilgili olarak %6-27 arasında değişmektedir. Ülkemizde skabiesin prevalansı ile ilgili yapılmış bir çalışma yoktur (9).

Tüzün ve ark. tarafından 1979-1988 yıllarını içeren, İstanbul'daki iki tıp fakültesi poliklinik kayıtları esas alınarak yapılan bir çalışmada skabies oranı %2.80 bulunmuştur (4).

Köşlü ve ark. yine İstanbul bölgesinde 1979-1988 yıllarını kapsayan diğer bir çalışmada scabies oranını %4.95 bulmuşlardır (10). Bizim 1986-1992 yıllarını kapsayan bu çalışmamızda ise oranı %2.47 olarak tesbit ettik. Bizim bulgumuz birinci çalışmayla uygunluk göstermektedir.

Skabies insidansının tüm dünyada sıklık dalgalanmalar gösterdiği dikkat çekmektedir. Bunun nedeni bilinmemektedir. Genellikle epidemiler arasında 15 yıllık intervaller bulunmakta, epidemiler de yaklaşık 15 yıl sürmektedir (1,4).

Dünyada 1960'lı yıllarda pek çok bölgede epidemiler bildirilmiştir (6). Buna göre 1990'lı yıllardan itibaren de skabies oranında artış görüleceği tahmin edilmektedir. Bizim bulgularımızda da 1990'lı yılların ilk üç yılında diğer yıllara göre önemli bir artış görülmektedir (Şekil 1).

Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de skabies, toplum sağlığını etkileyen önemli bir dermatoz olmaya devam etmektedir. Önümüzdeki 15 yıl içinde yeni epidemilerin ortaya çıkacağı dikkate alınırca, toplumun skabies konusunda bilgilendirilmesi yararlı olacaktır.

Hastalığın tedavisinde, hasta ve sağlam yakınlarının birlikte tedavisi esas alınmalıdır. Böylece hastalığın yayılması bir derece önlenecektir (1,2,3).

Pedikülozis insidansı dünyanın değişik bölgelerinde değişik oranlarda bildirilmiştir (11). Bizim çalışmamızda 6 yıllık sürede pedikülozis oranı %0.064 olarak bulunmuştur. P. kapitis %0.054, p. korporis %0.005, p. pubis ise %0.004'dür.

P. kapitis dünyanın her yerinde yaygındır. Özellikle okul ve okul öncesi çocuklarında siktir. Yaşlılarda sıklığı azalmaktadır. Bunun nedeni bilinmemektedir (1,2,3).

İngiltere'de 1940 ve 1960'lı yıllarda pedikülozis salgınları bildirilmiştir. Hızlı nüfus artışı, doğal felaketler ve hijyen kurallarına uyulmadığı durumlarda salgınların %100 oranına varabileceği tahmin edilmektedir (11,12). Nitekim İngiltere'de 1940 yılında bir endüstri kentinde kızlarda; 2-13 yaş arasında %50, 14-18 yaş arasında %20 oranında bitlenme olduğu, erkeklerde ise daha düşük oranda bulunduğu bildirilmiştir (13). Hastalığın kırsal kesimde, şehirlere göre daha düşük oranda bulunduğu bildirilmiştir (13). İngiltere'de pedikülozis oranı 1960-1977 yılları arasında artma göstermiştir (11,12,13).

Elazığ Akıl ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'nde yaptığımız bir çalışmada p. kapitis oranını %41 olarak tesbit ettik. Almanya'da okullarda yapılan bir tarama %6.8 oranında p.kapitis olgusu tesbit edilmiş, 1980'de Hindistan'da yapılan bir çalışmada %18'e varan oranlar bulunmuştur (11,12,13).

Savaşkan ve ark. İstanbul'da yaptıkları çalışmada pedikülozis oranını %0.64 tesbit etmişlerdir (11).

Bizim sonucumuzun İstanbul'a göre on kat daha düşük olmasında, Elazığ'ın gerek nüfus yoğunluğu ve gerekse şehirleşme bakımından İstanbul'a göre daha stabil olmasının neden olabileceğini düşünmekteyiz.

Toplumda pedikülozisin gerçek sıklığını tesbit etmek için değişik gruplardan kitle taramalarının yapılmasının daha uygun olacağı sonucuna vardık.

KAYNAKLAR

1. Kotoğyan A, Tüzün Y, Aydemir EH. Derinin paraziter Hastalıkları. İn: Tüzün Y, Kotoğyan A, Saylan T. ed. Dermal istanbul: Nobel Tıp Kitabevi, 1985; 234-46.
2. Saylan T. Hekimler için deri ve zührevi hastalıklar, İstar Yüce Yayınları AŞ, 1989; 82-4.
3. Murat A. Klinik dermatoloji ve Veneroloji, 4. baskı. İstan istanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi yayınlarından, 1982; 62.
4. Savaşkan H, Kotoğyan A, Tüzün Y, Baransü O, Üna Kutlar M, Bağdadi S. Uyuzun İstanbul'da son on yıldaki rumu. Deri Hast ve Frengi Arş, 1990; 24(1):29-33.
5. Bagnall B, Rook A. Artropods and the skin. İn: Rook A. Recent advances in dermatology. Edinburg: Churchill livingstone, 1977; 69-70.
6. Orkin M. Resurgence of scabies. JAMA 1971; 217:593.
7. Demir A. Uyuz ve uyuzdan korunma, istanbul: Dirim, 1985; 10:445.
8. Süer Y, Altan N, Benlioğlu N. Gale salgını, 1970 yılı İçin İzmir ve civarında görülen. Ulusal Dermatoloji Kongresi 1970; 272.
9. Baysal V, Gürer MA. Scabies hakkında yeni görüşler. U Mec. 1992; 23:36-45.
10. Köşlü A, Yumak M. Son on yılda İstanbul'da uyuzun durumu. Deri Hast ve Frengi Arş 1990; 24(3):221-22.
11. Savaşkan H, Kotoğyan A, Aydemir EH, Kutlar M, Ünal (İstanbul'da bitlenme. Deri Hast ve Frengi Arş 1991; 24(3):163-66.
12. Rook A. Pediculosis. İn: Rook A, Wilkinson DS, Ebling F. ed. Textbook of Dermatology, 3. baskı. Oxford: Blackwell 1979; 925.
13. Rook A, Dawber R. Disease of the hair and scalp. Oxfor Blackwell, 1982; 387.
14. Kökçam I, Yılmaz M, Bolat M, Seçkin N. Elazığ akıl ve s, hastalıkları hastanesinde ektoparazit araştırılması. Türk F razitoloji Dergisi 1989; 13:1.